

Nr 55

Av herrar Adolfsson och Lager, *angående maximeringen av kommunernas bidrag till kostnaderna för folkpensioneringen.*

(Lika lydande med motion nr 70 i Andra kammaren)

I fråga om fördelningen av folkpensionskostnaderna mellan staten och kommunerna beslöt 1962 års riksdag vissa ändringar att tillämpas från 1 januari 1963. Ändamålet med dessa var inte att totalt sett minska kommunernas ekonomiska börda i detta sammanhang utan endast att åstadkomma en viss förskjutning olika kommunkategorier emellan samt ge praktiskt stöd åt socialförsäkringskommitténs och statsmakternas intentioner att åt kommunerna successivt överlåta hela ansvaret för de kommunala bostadstilläggs finansiering.

De nya reglerna innefattar att kommunerna för varje skattekrona per invånare betalar 1 % av kostnaderna för förtidspensioner, hustrutillägg och helt eller delvis behovsprövade änkepensioner åt inom respektive kommun mantalsskrivna pensionärer, dock högst 60 % av kostnaderna i fråga eller ett belopp motsvarande en krona för varje skattekrona, samt för kommunala bostadstillägg per skattekrona per invånare 2 %, dock minst 25 % och högst 80 % av dessa kostnader.

Dittills gällande regler maximerade kommunandelen av kostnaderna för de kommunala bostadstilläggen till 60 %. Maximigränsens höjning till 80 % har för många kommuner medfört betydande merkostnader. Som exempel kan nämnas att Göteborgs stads kostnader i anledning av den nämnda ändringen kommer att för innevarande år ökas med nära 10 miljoner kronor och för Stockholms stad med runt 25 miljoner kronor.

Vi anser att kostnaderna för såväl grundpensionerna som för olika slag av folkpensionsförmåner bör i huvudsak bestridas av statsverket. Som ett led i en strävan härtill bör kommunandelen för samtliga folkpensionskostnader, således inklusive de kommunala bostadstilläggen, vårdtilläggen för förtidspensionärer m. m. maximeras till det belopp som nu gäller för hustrutilläggen, förtidspensionerna och de behovsprövade änkepensionerna, dvs. till en krona för varje skattekrona inom kommunen.

Huvudmotiven för denna ståndpunkt är dels angelägenheten av att kommunernas hittillsvarande förpliktelser att bidra till kostnaderna för rent statliga angelägenheter mildras, dels behovet av att i de ekonomiskt svaga

kommunerna öka möjligheterna att bereda folkpensionärer kommunala bostadstillägg av godtagbar storlek.

Vad den förstnämnda frågeställningen beträffar, så har ju staten på en rad områden tvärtom vältrat över ytterligare kostnader på kommunerna, delvis genom en bidragskonstruktion som automatiskt fått sådana följder. I fråga om de kommunala bostadstilläggen för folkpensionärer med ingen eller relativt ringa inkomst utöver folkpensionen är förhållandet det, att tilläggens storlek jämfört med bostadskostnaden varierar starkt olika kommuner emellan samt att folkpensionärerna i vissa kommuner helt saknar denna förmån. Det kan visserligen inte bortses ifrån att den ringa eller i vissa fall obefintliga aktiviteten i denna sak från en del kommuners sida kan bero på social trångsynthet. I många fall anges emellertid motivet för underlåtenheten att bevilja kommunala bostadstillägg eller för att utge sådana till endast låga belopp vara bristande ekonomiska möjligheter att betala den kommunala andelen av kostnaderna.

Oavsett de anförda motiven bärighet är det ett i högsta grad otillfredsställande förhållande att folkpensionärers möjligheter till kommunala bostadstillägg skall vara beroende av i vilken kommun vederbörande är mantalsskriven. En sådan ordning bör eftersträvas att inte folkpensionärerna i de fattigare kommunerna behandlas sämre än pensionärerna i de ekonomiskt mera bärkraftiga kommunerna. En ökad likformighet och rättvisa torde komma att främjas genom den maximering av kommunandelen för samtliga folkpensioneringskostnader — inklusive de kommunala bostadstilläggen m. m. — som vi här förordar, varvid också vinnes större rättvisa mellan stat och kommun beträffande ekonomiska åtaganden för allmänna angelägenheter.

Med stöd av det anförda föreslås,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om sådana bestämmelsers utfärdande, att kommunandelen av samtliga folkpensionskostnader, inklusive kommunala bostadstillägg, vårdtillägg för förtidspensionärer m. m. för inom kommunen mantalsskrivna pensionärer maximeras till en krona för varje skattekrona.

Stockholm i januari 1964

Gunnar Adolfsson

Fritjof Lager